MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-8 ta' Mejju, 2009

Citazzjoni Numru. 413/2006

A B

-vs-

C B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fis-27 ta' Diċembru 2006 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett:

1. Illi fit-tmienja u għoxrin (28) ta' Dicembru tas-sena elf disa' mija u ħamsa u disgħin (1995) l-esponent A B għadda minn forma ta' żwieġ apparenti ma' l-intimata C D fir-Reġistru taż-Żwiġijiet, Valletta, u dan kif jidher miċ-ċertifikat taż-żwieġ numru elfejn, mitejn u erbgħa u erbgħin tas-sena elf disa' mija u ħamsa u disgħin

(___/___), kopja ta’ liema tinsab hawn unita u mmarkata Dok. A;

2. Illi huma żżewġu meta l-esponent kellu sbatax (17)-il sena u l-intimata kellha sebgħa u għoxrin (27) sena;

3. Illi huma kienu ltaqgħu xi xhur qabel, iddajtjaw lil xulxin b’mod irregolari u f’Marzu tas-sena elf disa’ mija u ħamsa u disgħin (1995) l-intimata ħarġet tqila. Twieled E fit-tnejn (2) ta’ Diċembru tas-sena elf disa’ mija u ħamsa u disgħin (1995) u minħabba f’hekk il-partijiet iddeċidew li jiżżewġu minkejja l-pariri kuntrarji li kellhom.

4. Illi ż-żwieġ verament qatt ma ddekolla u spiċċaw isseparaw bonarjament permezz ta’ kuntratt fl-atti tan-Nutar Dottor Antoine Agius datat tnejn u għoxrin (22) ta’ Settembru tas-sena elfejn u sitta (2006);

5. Illi dan iż-żwieġ kien null u bla effett *‘ab initio’* għat-tenur ta’ l-Artikolu 19(1) ta’ l-Att dwar iż-Żwieġ tas-sena 1975, kif emendat (Kap. 255 tal-Liġijiet ta’ Malta).

Għaldaqstant l-esponent jitlob bir-rispett lil dina l-Onorabbli Qorti jogħġobha:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi li ż-żwieġ apparenti bejn il-partijiet ċelebrat fit-28 ta’ Diċembru 1995 kien null u bla ebda effett *‘ab initio’* minħabba d-difetti jew xi waħda minnhom, a tenur ta’ l-Artikolu 19(1) ta’ l-Att dwar iż-Żwieġ tal-1975, kif emendat (Kap. 255 tal-Liġijiet ta’ Malta).

2. Tagħti dawk il-provvedimenti kollha li jkunu opportuni f’dan ir-rigward.

Bl-ispejjeż kontra l-intimata minn issa nġunta biex tidher personalment għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta, ippreżentata fl-20 ta’ Frar 2007, li permezz tagħha esponiet:

1. Illi preliminarjament m'huwiex indikat il-bażi tat-talba ta' l-attur;

2. Illi fit-tieni lok u sa fejn taf l-esponenti iż-żwieġ tagħha ma' l-attur huwa wieħed validu skond il-liġi;

3. Illi fit-tielet lok u mingħajr preġudizzju għas-suespost, hija ma tatx lok għall-annullament taż-żwieġ tagħha ma' l-attur iżda *se mai*, jekk hemm xi bażi għall-annullament taż-żwieġ, din hija unikament għar-raġunijiet imputabbli lill-attur;

4. Illi fi kwalunkwe każ, l-esponenti m'għandhiex tbati ebda spejjeż;

5. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attur u ta' *omissis*;

Rat l-affidavit tal-konvenuta u ta' CD;

Rat il-verbal tas-seduta ta' l-20 ta' Marzu 2009 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fit-28 ta' Diċembru 1995 a bażi ta' l-Artikolu 19(1) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta tikkontesta dan iżda tgħid li jekk iż-żwieġ huwa null mhux għal xi raġuni imputabbli lejha iżda lejn l-istess attur; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: *"F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li*

kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju." (**"Anna Tonna vs Alexander Tonna"** deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-attur ma ndikax liema sub-inċiżi ta' l-artikolu in kwistjoni qed jirreferi għalihom u għalhekk il-Qorti jkollha tiddeduċi liema huma dawn is-sub-inċiżi. Fil-fehma tagħha jistgħu ikunu dawn:

19 (1) (c) – qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

19 (1) (g) – kunsens marbut ma' kundizzjoni li tirreferi għall-futur.

Mill-provi mressqa jidher li ż-żwieġ sar meta l-attur kellu biss sbatax-il sena u l-konvenuta sebgħa u għoxrin. Iżżewġu għaliex il-konvenuta ħarġet tqila. Fil-fatt il-konvenuta meta xehdet in kontro-eżami kkonfermat li l-attur dejjem qalilha li żżewwiġħa biss minħabba f'hekk. Dan għandu jiġi valutat fl-isfond tas-sentenzi li se jiġu ċitati. Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża **"Joseph Zammit vs Bernardette Zammit"** (27 ta' Jannar, 2006):

"Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u ċioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u ċioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi ppruvat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-dispożizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Fil-kawża **"Nicholas Agius vs Rita Agius"** (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: *"B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-*

leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ." F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi **"Angela Spiteri vs Joseph Spiteri"** (4 ta' Novembru, 1994), **"Robert Attard vs Josephine Attard"** (18 ta' Ottubru, 1995) u **"Janet Portelli vs Victor Portelli"** (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet **"Mario Mizzi vs Maris Mizzi"** (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: *"Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali."*

Għandu jingħad illi l-Qorti tissimpatizza mal-konvenuta illi ġiet skartata mill-attur wara li għaddew l-ewwel sena ta' żwieġ, iżda wieħed ma jistax jiskarta l-fatt illi l-attur kellu biss sbatax-il sena meta żżewweġ u l-konvenuta illi kienet ġja' mara ta' sitta u għoxrin sena ħarget tqila. Dan ma setax ma wassalx lill-attur fi stat ta' paniku, u huwa naturali li kif żvolġew l-affarijiet il-kunsens ma kienx dak rikjest mill-liġi. Il-Qorti jidhrilha li l-attur kien nieqes mid-diskrezzjoni neċessarja biex jersaq għaż-żwieġ.

Għalhekk il-Qorti tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partijiet fit-28 ta' Diċembru 1995; spejjeż a kariku ta' l-attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------